

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 14 april 1939 kl. 5 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
angående tullen på klarmedelssurrogat.*

(1:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 160 i första kammaren av herrar *Emil Andersson* och *John Gustavson* samt nr 233 i andra kammaren av herr *Hansson* i Höno m. fl., har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning angående höjning av tull på klarmedelssurrogat och för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må giva anledning».

Beträffande motiveringen för detta förslag, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, får utskottet hänvisa till motionen nr 160 i första kammaren.

Vid behandlingen av motionerna har utskottet anlitat byråchefen i generaltullstyrelsen E. Sandquist såsom sakkunnig.

I motionerna har bland annat framhållits, att den klarskinnsberedning av simblåsor av fisk, vilken sedan gammalt bedrivits i Bohuslän, under senare år gått alltmera tillbaka. Anledningen härtill har uppgivits vara en ökad införsel av utländskt klarmedelssurrogat.

Efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran har utskottet emottagit av kommerskollegium och generaltullstyrelsen gemensamt ävensom av lantbruksstyrelsen avgivna utlåtanden. Vid kommerskollegii och generaltullstyrelsens utlåtande hava fogats en skrivelse från Sveriges kemiska industrikontor, som avstyrkt bifall till motionerna, samt en av föreståndaren för tullverkets huvudlaboratorium upprättad promemoria i ärendet.

Lantbruksstyrelsen har framhållit, att det ur fiskerinäringens synpunkt vore av vikt, om den i motionerna avsedda tillverkningen alltjämt kunde bibehållas åt skärgårdsbefolkningen. Det vore därför önskvärt, att den av motionärerna begärda utredningen komme till stånd.

Kommerskollegium och *generaltullstyrelsen* hava under framhållande av att användningen av kaffeklarmedel inom landet överhuvud taget enligt inhämtade uppgifter vore stadd i tydlig tillbakagång, avstyrkt bifall till de föreliggande motionerna.

Ämbetsverken hava vidare anfört:

»Den i motionerna såsom klarmedelssurrogat betecknade varan torde i likhet med det inhemska klarskinnet vara framställt av fiskblåsor. Det importerade klarmedlet, som lär härröra från blåsor av större fiskar, synes hava undergått en relativt omfattande beredning genom valsning m. m. och förekommer till import antingen i större halvgenomskinliga blad eller mindre kvadratiska eller rektangulära bitar. Redan år 1931 förelåg frågan om denna artikels tulltaxering till avgörande inom generaltullstyrelsen, varvid densamma hänfördes till tulltaxenr 278 (statistiskt nr 616), vilket taxenummer omfattar 'Draglim, kaseinlim och andra, ej särskilt nämnda slag av lim, icke flytande; ävensom vals-, autograf- och hektografmassa samt arbeten därav', med tull av 20 kronor för 100 kilogram. Det importerade kaffe-klarmedlet är icke någon ny produkt utan har enligt kemikontorets yttrande förekommit på den svenska marknaden sedan år 1927.

Under förenämnda statistiska nr 616 falla en mångfald olika kvaliteter av lim och limämnen, vilket medför att handelsstatistikens siffror icke giva någon egentlig ledning för bedömandet av de kvantiteter av omhandlade klarmedel, som importerats under de senare åren. Av kemikontoret inhämtade upplysningar giva emellertid vid handen, att importkvantiteterna under de två senaste åren uppgått till inalles omkring 5 ton. Värdet å nämnda kvantitet kan beräknas till cirka 33,000 kronor.

Den av ämbetsverken verkställda utredningen har bestyrkt motionärernas uppgifter rörande den minskade avsättningen för svenskt kaffeklarmedel. Efter vad ämbetsverken kunna finna, torde emellertid avsättningssvårigheterna för det inom landet tillverkade klarskinnet icke främst utgöra en prisfråga utan snarare hava sin grund i den svenska produktens mindre tilltalande utseende i jämförelse med den utländska varan. För en artikel med den användning, varom här är fråga, spelar varans utseende onekligen stor roll vid försäljningen. Med hänsyn till dessa förhållanden anse ämbetsverken det för närvarande icke möjligt att genom en tull av rimlig storlek kunna nämnvärt påverka införseln av utländskt kaffeklarmedel till förmån för den inhemska produkten. I första hand synes i stället böra tagas under överbägande, huruvida icke det svenska klarmedlet genom ytterligare bearbetning eller på annat sätt skulle kunna givas ett för den köpandenheten mera tilltalande utseende. Innan så blivit fallet, torde en förhöjd tull, även om den fastställdes till det i motionen föreslagna beloppet av 3 kronor för kilogram — motsvarande närmare 50 procent av importpriset — icke komma att medföra önskat resultat.»

Enligt en av Sveriges kemiska industrikontor meddelad uppgift har importen av kaffeklarmedel under åren 1937 och 1938 utgjort 3,700 respektive 1,300 kilogram. Dessa siffror visa, att införseln under år 1938 avsevärt minskats. Det i motionerna omnämnda förhållandet, att den inhemska beredningen av dylik vara gått tillbaka i sådan grad, att under sistnämnda år praktiskt taget ingen försäljning av svenskt klarmedel kunnat äga rum, har sannolikt icke sin grund i ökad import. Nedgången i tillverkningen torde i stället, såsom ock av ämbetsverken framhållits, bero dels på minskad användning av klarmedel inom landet överhuvud taget, dels på den svenska produktens mindre tilltalande utseende vid jämförelse med den utländska varan. Berörda omständigheter tala enligt utskottets mening för, att någon

Utskottet.

ändring för närvarande icke bör vidtagas i tullbeskattningen av kaffeklar-medel.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 160 av herrar Emil Andersson och John Gustavson samt II: 233 av herr Hansson i Hönö m. fl., angående tullen på klarmedelssurrogat, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 april 1939.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 15.
